

tičnost stavka, pišete kot kak pesnik. »Ne vem. Zmeraj si želim, da bi pisal po svoje, da bi izbiral naše reči, ne preveč izmišljene, le dobro izbrušene,« je še dodal Mate Dolenc.

Kaj pa misli o nominaciji in nagradah? »Ne ukvarjam se s tem vprašanjem, ne pišem za priznanja, ampak za honorarje. Sem pa vesel, če sem nagrajen in pohvaljen, ne moti me, še manj vznemirja.« Bo tudi nova knjiga izšla pri založbi Mladika? »Ja,« je odgovoril pisatelj, »svoje knjige za otroke sem vedno nosil k Janezu Mušiču in mislim, da jih še bom nekaj časa.« Kako pa je zadovoljen z ilustracijami, ki jih je v knjigi *Kraljičin lipicanec in druge zgodbe* narisal Adriano Janežič? »V redu so, mogoče tu in tam preostre, krasna pa sta lipicanec in kraljica.«

Zdenko Kodrič

Večer, sredo, 15. septembra 2010, str. 3

NE ODDAJAJTE APRIORNIH NEGATIVNIH ČUSTEV

Dim Zupan: *Moje sporočilo je: do nepoznanih oseb, živali in stvari pristopite pozitivno nastrojeni, ne pa naivni, to moram posebej poudariti*

Z Dimom Zupanom smo se o njegovem Hektorju že pogovarjali, pred dvema letoma je bil namreč z drugo knjigo iz serije, *Hektor in mala šola*, že nominiran za večernico. Intervju smo objavili pod naslovom *Človeški svet je že dolgo na psu*, trditev smo povzeli iz avtorjevega odgovora na vprašanje o postopku vživljanja v pasjo perspektivo in postopku potujevanja človeškega sveta. Takole je rekel: »Odrasli in sploh človeški svet je tudi iz moje perspektive že kar nekaj časa demistificiran, pravzaprav je na psu.«

Ponovimo tudi Zupanov takratni odgovor na opazko o pogosti osredotočenosti na živalski svet v delih za otroke oziroma mladino, pred dvema letoma so bile namreč ob Hektorju med nominiranci tudi Fritzeve *Vrane* pa *Štiri črne mravljice* Anje Štefan. Vprašali smo: »Se vam zdi, da je takšna osredotočenost na živalski svet v mladinski književnosti stalnica ali pa ji trenutno še posebej botruje, recimo, ekološka zavest? Morda pa zasičenost z zgolj človeškim?«, in Dim Zupan je odgovoril: »Osredotočenost na živalski svet in z njo povezana personifikacija živali je neprekinjen proces, odkar ljudje obstojajo. Dogaja se vsak dan v otroških in dnevnih sobah pa po dvoriščih in vrtovih, zato je povsem naravno, da tudi pisatelji posegamo po tej tematiki. Od Ezopa naprej lahko naštejemo vrsto del, ki jim je to odlično uspelo in so postala mladinska klasika. Pri sebi ne zaznam nobenega drugega vzroka, kot ustvariti čim bolj prepričljivo delo. Bi se pa lahko vprašali obratno: Kaj pa če so člani žirije vsi po vrsti ljubitelji živali, ki padajo na takšne teme? Seveda, bolj za šalo.«

Ob novi, letos nominirani knjigici *Hektor in male ljubezni* smo samo »dodali« nekaj vprašanj.

Šele pristnost odnosov omogoča identifikacijo bralcev

Zdi se mi, da je iz knjige v knjigo bolj jasno, da primarni namen serije o psu Hektorju ni razkrivanje pasjega življenja, ampak človeškega. Pa ne toliko v smislu, da lahko živalim tako ali tako pripišemo samo človeške izkušnje, ker drugih pač nimamo ... Bolj se zdi, da je Hektor dobro »orodje« za karakterizacijo družine in sploh »pasjeljubcev« ... Se strinjate?

Strokovno študijo živalske, v našem primeru pasje psihe, prepuščam zoologom, personifikacija kužata Hektorja že sama po sebi kaže na to, da je vaša ocena pravilna. Seveda pa ne gre brez čim boljšega poznavanja pasjega življenja, da je zgodba pripeta na dejstva, ki so v realnem življenju vsaj možna, po drugi strani pa je, kot ste dobro opazili, potrebno poznati tudi čustvovanje in reakcije tako imenovanih »pasjeljubcev«. Šele pristnost odnosov omogoča identifikacijo bralcev, tako mladih kot tudi malo starejših. Stojim namreč na stališču, da dobra mladinska dela lahko z užitkom prebirajo tudi odrasli. Iz pasje perspektive postanejo človeške lastnosti očitnejše, razpoznavnejše, tako da se je dosti lažje spopasti z njimi, s tistimi dobrimi, a tudi s tistimi manj dobrimi. Vsekakor pa se zelo trudim, da delo ne bi izpadlo vzgojiteljsko in pokroviteljsko, raje se zatečem k humorju. Pričujoča knjiga *Hektor in male ljubezni* je četrta v nizu sedmih, kolikor jih bo zbirka obsegala in so že napisane in oddane založniku Primožu Mušiču. V njih sem opisal Hektorjevo življenje od rojstva pa do pozne starosti, kar mi je omogočilo tudi razmišljanja o neprijetni

temi končevanja našega biološkega obstoja. Po drugi strani pa odraščata tudi njegovi lastnici, dvojčici Pia in Mija, da sem se lahko lotil dogajanja z novih perspektiv.

Ne bi si mislila, da je mogoče v »pasji knjigi« tako lušno speljati lekcijo o rasizmu. Na začetku Hektor vztrajno zatrjuje, da sicer ni rasist, ampak da rotvajlerjev pa res ne mara. No, v bistvu je rasist, a ne? Dokler ga ne doleti »izkušnja istosti«, prijateljstva v nesreči tako rekoč. Je bila ta lepa protirasistična poanta že v zasnovi ali je prišla bolj ali manj kot posledica odločitve za popis občečloveške oziroma občepasje izkušnje – zaljubljenosti?

Rasizem je zelo močna beseda in je na skrajnem koncu najbolj nesmiselnega in sprevrženega človeškega negativnega čustvovanja. Res je, v strogem teoretskem smislu je Hektor rasist, čeprav sam stvari nisem hotel postaviti tako radikalno. Predvsem sem hotel poudariti, kako nesmiselna so apriorna negativna čustvovanja. Ne samo nesmiselna, ampak dostikrat tudi škodljiva. Vsem se nam je že zgodilo, da nam je bil nekdo antipatičen že na prvi pogled, preden smo sploh vedeli, kdo je in ga vsaj površno spoznali. Oddajali smo negativna čustva, ki jih je oseba zaznala, in njena reakcija je bila povsem naravna, isto dozo negativnih čustev smo dobili nazaj, kot bi se odbila od ogledala. Po nepotrebnem so nastale negativne vibracije, ki so razdiralne in nekooperativne. Moje sporočilo je, ne oddajajte apriornih negativnih čustev, kajti lahko se vam zgodi, da boste s tem od sebe odgnali osebo, ki bi lahko v drugačnih okoliščinah postala vaš prijatelj. Do nepoznanih oseb, živali in stvari pristopite pozitivno nastrojeni, za negativna čustva je vedno še dovolj časa. Pozitivno nastrojeni, ne pa naivni, to moram posebej poudariti.

O primernosti pasme

Pa vseeno še malo »provokacije«: Hektor je labradorec, luštna, prijetna, vsem všečna pasma. (Labradorci so sploh radi litearni junaki, spomnim se na uspešnico Marley & jaz). Njegova izbranka je, če se ne motim, zlata prinašalka. V tem je malo elitizma, a ne? Ko sem se odločil, da bom napisal tekst, v katerem bo glavni junak kuža, sem imel kar precej preglavic, ko sem iskal primerno pasmo. Morala je ustrezati določenim karakternim normam, katere sem si zamislil, da jih bom pripisal glavnemu junaku, in ob enem ne bi smela biti že prevečkrat uporabljena, zraven pa bi morala biti tudi razpoznavna. Tako kot ste vi našli vzporednico z labradorci, sem jih sam našel s skoraj vsemi pasmami, ki bi prišle v poštev. Na koncu je pretehtalo osebno poznanstvo z Borom, Nikinim prekrasnim črnim labradorcem. Pravite elitizem? Morda sem pa res dolžan še eno zgodbo, kjer bo nastopal kakšen simpatičen mešanček

Petra Vidali

Večer, sreda, 15. septembra 2010, str. 3

POTOVANJE K NOTRANJI NEŠABLONSKI GOVORICI

Grega Hribar: *To je moj občutek za Žaka in svet: da se vse razsuva, da je vse skupaj ena polomijada, a potem se neko jutro zbudiš in dan je zopet nov in mlad in svež*

Hotel sem samo ... je prvenec. O avtorju lahko na zavihu preberemo: »grega ne mara zahrbtno vsiljenega reda vejic pik ločenosti presledkov klicajev gramatike velikega in malega čekanov sistema na-

videzne varnosti / rad ima pospravljeno hiško drevesa prostranstva in radost«.

Prebrala sem, da ste rekli: »Ko sem prišel v te kroge, sem si rekel, o tem moram napisati roman. Že pred leti sem začel s pisanjem, a odnehal in skoraj pozabil na to. Dve leti nazaj sem sedel za računalnikom, po naključju našel zapiske in potem me je stvar potegnila do te mere, da sem v desetih dneh napisal roman.« Lahko vam samo čestitam, res. Dobili smo prvi rejverski roman, dobili pa smo tudi dober »splošni« roman o odraščanju. Rave je bil, se zdi, samo začetek, ključni poriv, da se odvije zgodba. Po moje dobro pokažete, kako vsaka generacija potrebuje neko subkulturo, da bi premostila brezno odraščanja. Ali pa se motim?

Hvala, tudi jaz sem vesel, da se je knjiga zapisala, mogoče naključno, a saj vemo, da so lapsusi, naključja, pomote, pravzaprav dosti bolj resnični kot načrtovano, premišljeno. 'Rave roman o odraščanju' je čisto v redu prva umestitev, zgodbo v poplavi knjig postavi na neko (imaginarno) mesto, a upam, da, kot za dobra dela drži, preseže žanrski okvir in s svojo